

MMI-SZTORI

A történet folytatódhat, új formában,
a digitális nemzedék irányításával

BOOM

MAGAZIN

ÜZLETI INSPIRÁCIÓ
MENEDZSEREKNEK

www.boomonline.hu

2017. június

980 Ft

Ágazatváltó menedzserek

Vasúti kiegészítés,
történelmi
áthallással

Szak-
emberek
aranyárban

Vállalati
pletyka:
rossz is, jó is

9 17708661549401

Vagyonkezelés, bizalmi alapon

Az angol keresztes lovagok, amikor a Szentföldre indultak, a vagyonukat egy megbízható személyre bízta, aki távollétükben gondoskodott a családjukról, és megőrizte a vagyont. Ha akkor fontos volt a vagyonvédelem-vagyonkezelés, miért ne lenne az most? **Menyhei Ákossal**, a Primus Trust Zrt. igazgatóságának tagjával, a téma elismert szakértőjével beszélgettünk a bizalmi vagyonkezelésről.

A Magyarországon még fiatal jogintézmény, a bizalmi vagyonkezelés rugalmas és biztonságos megoldást kínál a generációkon átívelő vagyonmegőrzésre és értékteremtésre. „Egy kapitalista gazdaságban a vagyon felhalmozása után a következő lépcsőfok a vagyon megtartása. Ezt Magyarországon az idősebb korosztály nem élhette-tapasztalhatta meg, mert nem volt mit felhalmozni! Szüleiktől, nagyszüleiktől az egymást követő rezsimok mindent elvettek, az ország »kifosztása« több soron történt meg a kiegyezést követő 150 évben. Míg Európa nyugati felén sokgenerációs családi vagyonok halmozódtak fel, Magyarországon a rendszer és rezsimváltások ezt nem tették lehetővé. Egyetlen unikumnak a 7. generációt megelőző vállalkozás, a Zwack Unicum számít. Vagyis miközben például Hollandiában, Spanyolországban a nyugdíjhoz közeledőket már intézményesen felkészítik a generációváltásra és a vagyon megóvására, nálunk ennek a kultúrájának a kialakítása valójában most kezdődött” – magyarázza Menyhei Ákos, miért volt szükséges jogilag is rendezni ezt a témát.

Tervezés, kezelés, védelem

A 2014. március 15-én hatályba lépett új Ptk. a vagyonvédelem eddig rendezetlen helyzetén változtatott. Dr. Vékás Lajos Széchenyi-díjas jogtudós vezetésével 2002-től egy lelkes jogászcsoport dolgozott a bizalmi vagyonkezelés témájának törvényi előkészítésén. Köztük volt Menyhei Ákos is. Nemzetgazdasági szinten is gondot jelenthet, ha nem szervezeten történik egy kis- vagy középvállalkozás átadása. „Van egy remek pék, sikeres a városában, nyit még néhány üzletet... Ha

meghal és nincs átgondolva az utódlás és a vagyon működtetése, akkor ellátási nehézségek keletkeznek, az önkormányzat és az állam adóbevételektől esik el, ezen kívül a vállalkozás foglalkoztatottjai kereshetnek másik állást.” Ezt a problémahalmazt ismerték fel mind a törvényhozók, mind a gazdasági élet szereplői.

A vagyonkezelés első lépése a professzionális végrendelet, második a gazdasági társaságok struktúrájának rendberakása – adózási, irányítási és jogi szempontból. Hogyan osztom szét a hagyatékomat, hogyan helyezem védelem alá a meglévő vagyont mindenféle külső támadással szemben? – ez már a vagyonvédelem témaköre. Menyhei egy fontos szempontra világít rá: „Az offshore cégeknek nem csak adóelkerülési szempontjai voltak, hanem cél volt az is, hogy a privát életüket jobban meg tudják őrizni, elkerüljenek a »kirakatból«, és bizonyos támadásokkal szemben védettek legyenek a vagyonelemek. Vagyis a bizalmi vagyonkezeléssel nagymértékben tisztul a gazdaság.”

A privát szféra védelme

Ez úgy valósul meg, hogy közben speciális kötelezettségeknek is eleget tesznek a vagyonkezelők. „A bizalmi vagyonkezelés egy olyan szolgáltatás és olyan jogi megoldás a maga adótranszparenciájával, amely kifelé, idegenek felé zárt rendszer, szigorú titoktartási kötelezettséggel. Természetesen a bizalmi vagyonkezelőkről és tevékenységük szabályairól szóló törvény nagyon helyesen felmentéseket tesz az MNB, az adóhatóság, a Versenyhivatal, az OLAF és a rendőrség, az ügyészség a bíróság

gok irányába – bizonyos nyomozati cselekményeknél”. A bizalmi vagyonkezeléshez kapcsolódóan a számviteli törvényt úgy módosították, hogy az elkülönített vagyontömeget ugyanúgy kell könyvelni, mint bármely gazdasági vállalkozást, de a kötelezően elkészítendő éves beszámolót és társasági adóbevallást nem kell közzétenni. Ezzel nem sérül a privát szféra. Menyhei szerint külföldön és belföldön egyaránt nagy igény van arra, hogy a vagyon védelmét biztosító, a tulajdonostól elkülönült, de az ő érdekeit szolgáló vagyontömeg jöjjön létre, amelyhez a hitelezők nem férnek hozzá.

Menyhei Ákos már több mint 50 bizalmi vagyonkezelési szerződést készített és azt mondja, valamennyi különböző volt. Természetesen az alapmotivációk tipizálhatók: ilyen a család érdeke, a következő generációkról, házastársról való gondoskodás. Említ olyan esetet, ahol a vagyonrendelő azt mondta, hogy a gyerekei már megkapták azt a vagyont, amivel boldogulhatnak, a bizalmi vagyonkezelésre szánt vagyon már az unokáknak a jövőjét kell, hogy segítse. Ha haláleset történik, a vagyonkezelő anyagi támasz tud lenni, társasági vállalkozás esetén biztosítja a vállalkozás vezetését, pénzügyi eszközök esetén a család azonnal 10-15% erejéig likvid pénzeszközhöz juthat.

Maga a bizalmi vagyonkezelési szerződés egy komplex jogipénzügyi munka, kombinálja a végrendelet bizonyos meghagyásait, de ennél természetesen sokkal bonyolultabb, hiszen több generációra, sokszor 50 évre előre kell tervezni. „Olyan előre nem látható esetekre is gondolnia kell a szerződésnek, hogy mi a teendő, ha a kedvezményezett egy fogyatékos gyerek, vagy ha haláleset miatt kiesik egy kedvezményezett.” A másik motívum, ami tipikusnak tekinthető, hogy sok vagyonrendelő azt mondja, hogy a gyerekek automatikusan, „csak úgy” ne kapják meg a vagyont, hanem a lehetőséget kapják meg a vagyonhoz való hozzájutásra.

A vagyonkezelő döntéseit a vagyonrendelővel konzultálva hozza meg, de utasítani nem lehet. Általában a teljes vagyon 10-20%-át helyezik bizalmi vagyonkezelés alá. Ami az öszszegszerúséget illeti, a magyar vagyonrendelők esetében általában az 1 millió euró feletti pénzekről érdemes így gondoskodni. Más vagyonelemnél akkor éri meg ennél kisebb értéket (pl. családi üzletrészt) bizalmi vagyonkezelésbe helyezni, ha valami nagyon feszítő egyéb érdek ezt indokolja (pl.: sérült családtagról való gondoskodás, vagy a vállalkozás jól prognosztizálható innovációs potenciálja). A néhány százmillió forinttól a 4-5 milliárdos vagyonelemekig terjed jelenleg a hazai spektrum, de becslések szerint rövidesen ezt jelentősen meghaladó értékek kerülnek bizalmi vagyonkezelésbe.

Az is gyakori szempont magyar vagyonrendelőknél, hogy nem szeretnék, hogy a váratlanul a gyerekek ölébe hullott vagyon „elvakítsa” őket, és tanácsot kérnek jó megoldásra. Így születnek például olyan szerződések, amelyek rendelkeznek arról, hogy a kedvezményezettek ne csak kivegyenek a vagyonból, hanem tegyenek is hozzá, gyarapítsák is azt.

Menyhei Ákos több mint 50 bizalmi vagyonkezelési szerződést készített. Valamennyi különböző volt.

A „tékozló fiú” esete a vagyonkezelővel

Menyhei Ákos találkozott olyan példával is, ahol a vagyonrendelők már csak a vagyon utolsó morzsáit helyezték bizalmi vagyonkezelés alá, mert a kedvezményezett „tékozló fiú” egyszerűen nem tudott a pénzzel bánni, elherdálta minden vagyonát, tulajdonát. A kedvezményezett így – a példa szerint – egy havi, a megélhetéséhez szükséges összeghez juthatott hozzá. Egy másik példa szerint egy befolyásos osztrák grófi család magát vállalkozónak gondoló örököse csak azt a vagyont nem tudta elveszíteni, „eltapsolni”, ami a családi alapítványban volt. Így kénytelen az évi 1-2 millió eurós összegből megélni, a többi pénzhez nem juthat hozzá. A családi vagyon egyben tartása a vagyonrendelőnek kiemelten fontos motiváló tényező, a vagyonkezelőnek pedig kötelessége.

A bizalmi vagyonkezelő a kereskedelmi ésszerűség elveit betartva gazdálkodik a vagyonnal, tehát pl. a vagyonmegőrzés az inflációt meghaladó vagyonnövekedés biztosítását feltételezi, de nem egy magas kockázatú befektetésből származó esetleges növekedést.

Különbég van a magyar és a külföldi vagyonrendelők szándékai között: a magyarok az esetek többségében saját magukat, házastársukat jelölik meg kedvezményezettként, haláluk esetére pót-kedvezményezettként a gyermeket. A külföldi vagyonrendelők kizárólag a következő generációt rendelik kedvezményezettnek, vagyis ott erősebb a bizalmi faktor. A külföldi vagyonrendelők jellemzően néhány millió dollártól néhány tízmillió dollárig terjedő vagyontömeget elkülönítenek, és „védett dobozként” bizalmi vagyonkezelésbe helyezik. Jellemző az is, hogy a külföldiek több vagyonkezelőnél is helyeznek el hasonló „védett dobozokat”, felkészülve előre nem látható bajokra, támadásra, vagyis a vagyon megvédésének a kultúrája, fontossága a Lajtától nyugatra sokkal magasabb színvonalon áll.

A bizalmi vagyonkezelésnek két változata van. Az eseti vagyonkezelő évente egy szerződést köthet és a kezelt vagyon szerződéskötés-kori értékének 1%-a lehet a díjazás – a bizalmi vagyonkezelés teljes, akár 50 éves időtartamára számítva. A másik változat az üzletszerű bizalmi vagyonkezelés, itt a vagyonkezelőnek a Magyar Nemzeti Banktól kell beszereznie a szakmai, infrastrukturális és pénzügyi feltételekhez kötött engedélyt. Ilyen esetekben a vagyonkezelő alap díjazása vagyonértéktől és más szempontoktól függően 5-20 ezer euró/év között van.

Felelősség, felelősség, felelősség

Persze, a részletes szabályozás ellenére is lehetnek viták a felek között. Menyhei Ákos úgy látja, a bizalmi vagyonkezelők ellen 3 ok miatt indítanak pereket: felelősség, felelősség, felelősség okán. Példa: a vagyonrendelő a 70-es években trustba (bizalmi vagyonkezelés) rakta a Kodak, más esetben Polaroid részvényeit, és megtiltotta a vagyonkezelőnek, hogy elide-

genítse ezeket a részvényeket. Ezek a részvények ma 0 (zérus) értékűek. Jelenleg is tart a vita, hogy a bizalmi vagyonkezelőnek a tilalom ellenére – az ésszerű gazdálkodás körülményeit vizsgálva – be kellett volna-e avatkoznia vagy sem? Másik példa: Nagy Britanniában egy építési vállalkozó átadott egy vagyontömeget bizalmi vagyonkezelésre. Jött a 2008/2009-es világválság, a projektek bezuhantak, az érintettek „riportoltak” a banknak, mint bizalmi vagyonkezelőnek, de a bank nem tett semmit. Ezt a pert a bankkal szemben megnyerték a vagyonrendelők: az indoklás az volt, hogy a vagyonkezelőnek (esetünkben a banknak) akkor is lépnie kellett volna, ha ismertem a vagyonrendelő és a management ugyanaz a személy volt.

A Primus Trust Zrt. külföldiek bizalmi vagyonkezelésével, is foglalkozik. Hogy miért pont magyar céget bíznak meg e feladattal? „Egyrészt a társaság tőke- és szakmai háttere garancia a vagyon megőrzésére, a vagyonnal való felelős gazdálkodásra. Másrészt a magyar jogrendszer biztosítékot nyújt a külföldieknek, hogy egy európai uniós »garanciákkal« rendelkező, átlátható és alacsony szinten adóztatott struktúra részese legyen, ahol nem kell rejtegetni a vagyont” – érvel Menyhei Ákos. Az adószabályok változása miatt most például tipikus feladatuk külföldi „trust”-ban elhelyezett vagyonok hazahozatala. Ez a vagyon tulajdonosainak akár 20-50% költségmegtakarítást is jelenthet, hasonlóan magas színvonalú vagyonkezelés mellett.

Simkó János

Dr. Menyhei Ákos LL.M., TEP

Egyetemi tanulmányait az Eötvös Lóránd Tudományegyetem Állam és Jogtudományi karán, a Genti Egyetemen, valamint a Közép-Európai Egyetemen folytatta. 2013-ban tudományos fokozatot szerzett nemzetközi adózásból a Bécsi Közgazdaságtudományi Egyetemen. Több mint 20 éves ügyvédi munkatapasztalattal a háta mögött aktív szerepet vállal a bizalmi vagyonkezelés magyarországi meghonosításában. A Society of Trust and Estate Practitioners (STEP) tagja és magyar tagozatának, a Step Hungary-nek az elnöke. Számos magyar és nemzetközi, adózással és bizalmi vagyonkezeléssel foglalkozó cikk és szakönyv szerzője.